

สรุปและข้อเสนอแนะ

๑. สรุป

ในสมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ปรากฏว่าได้เกิดการนัดหยุดงานขึ้นมากมาย ลักษณะของการหยุดงานมีความรุนแรงและใช้เวลาในการหยุดงานนานกว่าในสมัยก่อนประกาศใช้คำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ มาก การนัดหยุดงานที่สำคัญที่น่าจะกล่าวถึงในสมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ครั้งแรกได้แก่การนัดหยุดงานของกรรมกรโรงงานสิ่งทอ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๑๗ การนัดหยุดงานในครั้งนี้ ปรากฏว่ามีกรรมกรมาร่วมชุมนุมกันเป็นจำนวนหลายหมื่นคน จัดได้ว่าเป็นการนัดหยุดงานที่มีกรรมกรมาร่วมชุมนุมมากที่สุด ครั้งต่อมาได้แก่การนัดหยุดงานของพนักงานโรงแรมดุสิตธานี เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๑๗ การนัดหยุดงานในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นการนัดหยุดงานที่ใช้เวลานานที่สุดในรอบปี ๒๕๑๗ เพราะใช้เวลาในการหยุดงานเพื่อเจรจาถึง ๒๐ กว่าวัน

ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช การนัดหยุดงานที่สำคัญได้แก่ การนัดหยุดงานของกรรมกรโรงงานสแตนคาร์คคาร์ เมนท์ที่เกิดขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๘ การนัดหยุดงานในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกรรมกร มีการใช้กำลังเข้าปราบปรามทำให้คนงานได้รับบาดเจ็บถึงกับต้องเข้าโรงพยาบาลมีจำนวน ๑๗ คน ครั้งที่ ๒ ได้แก่การนัดหยุดงานของกรรมกรโรงงานกระเบื้องดินเผาที่อมน้อย เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๑๘ การนัดหยุดงานในครั้งนี้มีความรุนแรงถึงขีดสุด ถึงกับมีการยิงกันตายทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างเป็นรายแรก การนัดหยุดงานที่สำคัญถัดไป ได้แก่การนัดหยุดงานของพนักงานรถเมล์ทั่วกรุงเทพฯ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๑๘ การนัดหยุดงานในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ประชาชนต้องขาดพาหนะในการสัญจรไปมา และในปี ๒๕๑๘ นี้ ได้เกิดการนัดหยุดงานของกรรมกรรัฐวิสาหกิจที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนเกือบทั่วประเทศ ได้แก่การนัดหยุดงานของคนงานการรถไฟ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๘ ปรากฏว่าคนงานได้เข้ายึดหัวรถ

จักรและรถโดยสารที่จะออกเดินทางไปต่างจังหวัดไว้เกือบทั้งหมดเป็นเวลา ๒ วัน ก่อให้เกิดความเสียหายและทำความยุ่งยากให้การรถไฟเป็นอย่างมาก สำหรับการชุมนุมของคนงานไทย การรถ ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญมากเหตุการณ์หนึ่งเกี่ยวกับแรงงาน เพราะเป็นการชุมนุมที่ใช้ระยะเวลาอันที่สุดถึงประมาณ ๒ เดือน และก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายแก่รัฐบาลมากที่สุด จนถึงกับต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเขารับการชุมนุม

มูลเหตุและปัญหาการนัดหยุดงาน

มูลเหตุและปัญหาของการนัดหยุดงานในสมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช มีอยู่หลายประการด้วยกัน ที่สำคัญได้แก่การที่กรรมกรได้นำแรงงานทำ ไม่พอใจกับค่าครองชีพ การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานของนายจ้าง และการที่ลูกจ้างไม่พอใจการบริหารงานของนายจ้าง

ประการแรก การได้นำแรงงานทำ เกิดจากการที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้กระทำรัฐประหารในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และได้ประกาศยกเลิก พ.ร.บ. แรงงาน พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งมีผลทำให้กรรมกรของชาตินิยมครองทั้งจากฝ่ายรัฐบาลและจากองค์การของกรรมกรเอง กรรมกรจึงตกอยู่ในสภาพเดือดร้อนถึงขีดสุด เพราะนายทุนสามารถบีบบังคับได้ตามใจชอบ และกำหนดค่าแรงงานได้ความพอใจของตน ปรากฏว่าในสมัยนั้นกรรมกรได้นำแรงงานเพียงวันละ ๘ - ๑๐ บาท และอยู่ในสภาพเช่นนั้นมาเป็นระยะเวลากว่าสิบปี การขึ้นค่าแรงงานได้เพียงประมาณปีละ ๑ - ๒ บาทต่อวันเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงภาวะความเป็นจริง เกี่ยวกับค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นทุกปี และสูงมากขึ้นอย่างฉับพลันในปี ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗ จากการที่กรรมกรต้องอดทนมาเป็นระยะเวลานาน เมื่อมาประสบกับปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างเต็มที่ แต่ค่าแรงงานเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย กรรมกรจึงไม่สามารถจะอดทนต่อไปได้ และใคร่รวมตัวกันลุกขึ้นประท้วง เรียกร้องค่าแรงงานเพิ่ม ก่อให้เกิดการนัดหยุดงานขึ้นทั่วไป เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้เขียนได้ตั้งขึ้น

ประการที่ ๒ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานของนายจ้าง เกิดจากการที่นายจ้างพยายามหาทางเอาเปรียบลูกจ้าง โดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย มุ่งแต่จะรักษาผลประโยชน์ของตน ประกอบกับการขาดแคลนเจ้าหน้าที่แรงงานที่จะออกปฏิบัติงานคอยควบคุมดูแล

สถานประกอบการให้ดำเนินงานภายในขอบเขตแห่งกฎหมาย นอกจากนั้นตัวบทกฎหมายที่ออกมา
ไว้บังคับเกี่ยวกับแรงงาน ยังมีลักษณะเขาขวางนายทุนเป็นส่วนใหญ่ และมีบทกำหนดโทษไว้มาก
เป็นโอกาสให้นายจ้างสามารถหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายได้โดยง่าย ทำให้กรรมกรเกิดความ
ไม่พอใจและลุกขึ้นประท้วงเพื่อบังคับให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมาย เกิดเป็นกรณีพิพาทแรงงานและ
การนัดหยุดงานขึ้นทั่วไป เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้เขียนได้ตั้งขึ้น

ประการที่ ๓ ความไม่พอใจการบริหารงานของนายจ้างเกิดจากการที่ความสัมพันธ์
ระหว่างลูกจ้างกับนายจ้างอยู่ในลักษณะห่างเหินไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน การกำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบ
ต่าง ๆ ของสถานประกอบการ เป็นมูลเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ลูกจ้างส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นแรง
งานมาจากชนบท เกิดความไม่พอใจและทำตัวไม่ถูกเพราะไม่เคยชินระบบ ประกอบกับผู้บริหารงาน
ส่วนใหญ่มุ่งแต่จะรักษาผลประโยชน์ของสถานประกอบการ และเข้มงวดกวัดขั้นกับลูกจ้างให้ปฏิบัติ
ตามที่ตนต้องการ โดยไม่คำนึงถึงมนุษยสัมพันธ์และจิตใจของลูกจ้าง ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นทั่วไป
กลายเป็นชนวนลูกดลามาให้เกิดการนัดหยุดงาน เพื่อให้เปลี่ยนวิธีการในการบริหารหรือเปลี่ยนตัวผู้
บริหารใหม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้เขียนได้กำหนดขึ้นเช่นกัน

๒. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลตามที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าปัญหาแรงงานเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง
เพราะเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการ
เมือง สมควรที่จะได้มีการพิจารณาเพื่อดำเนินการแก้ไขโดยรีบด่วน สำหรับความเห็นของผู้เขียน
มีข้อเสนอแนะดังนี้

๒.๑ การปรับค่าแรงให้อยู่ในสภาพที่เป็นธรรม

จะเห็นได้ว่าจากการเรียกร้องของกรรมกรที่ผ่านมา จะต้องมีข้อเรียกร้องเกี่ยวกับ
ค่าจ้างค่าครองชีพ และเงินอื่น ๆ รวมอยู่ด้วยเสมอ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากค่าแรงงานของกรรมกร
ยังอยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อเทียบกับภาวะค่าครองชีพ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับค่าแรงให้อยู่ใน
สภาพที่เหมาะสมและยุติธรรม

จากขอเท็จจริงที่ทางราชการดำเนินการอยู่ การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำกระทำโดย คณะกรรมการค่าจ้าง ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนนายจ้าง ผู้แทนลูกจ้างและผู้ทรงคุณวุฒิรวม ๕ นาย เป็นผู้กำหนดโดยพิจารณาจากขอเท็จจริงเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าครองชีพ ภาระของนายจ้างและ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งที่ผ่านมาและที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สำหรับในทางจังหวัด ได้ตั้ง คณะอนุกรรมการค่าจ้างประจำจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานอนุกรรม การ เจาหนาที่ส่วนราชการจังหวัด ผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง เป็นอนุกรรมการ ทำ หน้าที่ศึกษาขอเท็จจริงเกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าครองชีพ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และเสนอความ เห็นต่อคณะกรรมการค่าจ้าง เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จากวิธีการดังกล่าว เชื่อได้ว่าคณะกรรมการ ค่าจ้างจะทรงดำเนินการด้วยความรอบคอบ และมีการศึกษามอบคอบ เวลา เพื่อทำการ กำหนดอัตราค่าจ้างอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมที่สุด อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าพิจารณาอยู่ประการหนึ่ง คือ ปัญหาเกี่ยวกับความอยู่รอดของสถานประกอบการ ว่าถ้ามีการปรับค่าแรงงานเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ สถานประกอบการเหล่านั้นจะคงอยู่ต่อไปได้หรือไม่ และถ้าสถานประกอบการไม่สามารถจะดำเนิน กิจการต่อไปได้ เนื่องจากค่าแรงงานสูงเกินไป ผู้ที่เดือดร้อนก็ได้แก่ตัวคนงานเอง ฉะนั้น จึง ควรจะได้มีการพิจารณากำหนดมาตรการบางอย่างที่จะช่วยให้สถานประกอบการสามารถดำเนิน กิจการต่อไปได้ โดยนโยบายเสริมค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งสามารถกระทำได้ดังนี้

๒.๑.๑ มาตรการช่วยเหลือคานาอาชีพอากร

สำหรับอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้รับการยกเว้นและการช่วยเหลือในด้านนี้อยู่แล้ว เชนงดเว้นการเสียอากรขาเข้า และภาษีสำหรับเครื่องจักร ส่วนประกอบ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นในกิจกรรมอุตสาหกรรมและวัตถุดิบในการผลิต ยกเว้นไม่ ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลภายในระยะเวลาที่กำหนดให้งดหรือลดอากรขาออก หรือภาษีการค้า แกบวิธีที่ผู้ส่งออก ฯลฯ ฉะนั้นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนขั้นต่ำ จึง ได้แก่อุตสาหกรรมที่มิได้รับการส่งเสริมการลงทุนมากกว่า จึงสมควรจะได้รับการช่วยเหลือใน ด้านภาษีอากรบาง เชน ลดภาษีการค้าหรือภาษียาได ลดอากรขาเข้าแก่วัตถุดิบ หรือสินค้าเข้า ที่จำเป็นต่อการผลิต ลดอากรขาออกแก่กิจการที่มีการส่งออก ทั้งกำแพงภาษีสำหรับวัตถุดิบหรือ สินค้าเข้าที่สามารถผลิตในประเทศได้ ฯลฯ การช่วยเหลือสถานประกอบการที่มิได้รับการ

ส่งเสริมเหล่านี้อาจช่วยให้สถานประกอบการลดต้นทุนการผลิตลงได้บ้าง เป็นการลดเซกกับค่าแรง
งานที่จะต้องจ่ายให้คนงานเพิ่มขึ้น

๒.๑.๒ มาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน

สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งมีได้อยู่ในข่ายการส่งเสริมการลงทุนหรือการส่งออก แต่ได้รับผลกระทบกระเทือนจากการขึ้นค่าแรงงานขั้นต่ำมาก
รัฐบาลควรจะต้องพิจารณาหาทางช่วยในด้านเงินทุนอุดหนุน หรือเงินช่วยเหลืออื่น ๆ โดยเฉพาะ
กิจการที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติในแง่เศรษฐกิจและความจำเป็นในการครองชีพ ซึ่งอาจจะ
กระทำได้โดยการให้เงินทุนอุดหนุนแบบให้เปล่า หรือให้กู้โดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำและขยายเวลา
ในการชำระเงินทุน ให้มีระยะยาวกว่าแหล่งเงินทุนทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้รัฐจะต้องรับกระทำโดยเร่ง
ด่วน เพื่อให้เห็นกับความเดือดร้อนของสถานประกอบการที่กำลังประสบอยู่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ
ตกต่ำและผลกระทบจากการขึ้นค่าแรงงานขั้นต่ำ

นอกจากการแก้ปัญหา โดยวิธีการเสริมนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำที่กล่าวแล้ว รัฐบาลควร
จะได้มีการปรับปรุงอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำใหม่ โดยให้มีการแบ่งตามประเภทและขนาดของ
อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เพราะเป็นการไม่เป็นธรรมอย่างยิ่งที่กำหนดให้อุตสาหกรรมขนาดเล็กที่
แรงงานคนต้องเสียค่าแรงงานเท่ากับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช่เครื่องจักร หรือคนงานอุตสาหกรรม
หนัก ที่ต้องใช้กำลังงานมาก แต่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากับอุตสาหกรรมเบา ที่ไม่ต้องใช้กำลัง
งานมากนัก การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมและขนาดของอุตสาหกรรมจึงเป็นการจำเป็นที่จะควรนำ
มาพิจารณาในการปรับค่าแรงงานขั้นต่ำเป็นอย่างยิ่ง และจะคงให้เป็นไปตามความเหมาะสม
จริง ๆ ทั้งลักษณะของงานและสภาพของท้องถิ่น เพราะถ้าปรับให้น้อยเกินไปถูกจ้างก็ไม่เพียงพอ
ในการครองชีพ แต่ถ้าให้มากเกินไปนายจ้างก็อยู่ไม่ได้ ท้องเล็กกิจการกลับเป็นผลร้ายต่อฝ่ายถูก
จ้างยิ่งขึ้นไปอีก การพิจารณาปรับอัตราค่าแรงโดยแบ่งตามประเภทและขนาดของอุตสาหกรรม
จึงควรจะต้องรีบกระทำเพื่อความเป็นธรรมโดยเร็วที่สุด

๒.๒ จัดให้มีการศึกษาอบรมเพิ่มเติม

ปัจจุบันกรมกรรไรมือส่วนใหญ่ของไทยมาจากชนบท การศึกษาจึงอยู่ในระดับต่ำ

มาก จากการที่คนงานส่วนใหญ่มีความรู้ค่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการนัดหยุดงานขึ้น
เนื่องจากการขาดความรับผิดชอบของคนงาน และการถูกชักจูงจากผู้นอ จึงสมควรที่นายจ้างจะได้
เปิดโอกาสให้ลูกจ้างได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ทั้งในด้านวิชาชีพและในด้านความรู้ทั่ว ๆ ไป

การให้การศึกษเพิ่มเติมในวิชาชีพ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ลูกจ้างคนงานเกิดความ
กระตือรือร้น ตั้งอกตั้งใจและสนใจที่จะทำงาน เพราะจะช่วยให้คนงานมีโอกาสก้าวหน้า มีรายได้
และมีหลักประกันที่มั่นคงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม นอกจากนี้ยังช่วยให้คนงานสามารถทำงานได้ผลดีขึ้นกว่า
เดิม จากการที่ได้ศึกษาถึงสิ่งผิดพลาดและวิธีการแก้ไขต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้ผลงานเป็นส่วน
รวมของนายจ้างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับในด้านความรู้ทั่วไป การศึกษาอบรมควรจะเน้นหนัก
ในเรื่องหน้าที่พลเมือง การปฏิบัติตนของลูกจ้างต่อนายจ้าง สิทธิในการทำงานที่ลูกจ้างคนงานพึงได้
รับ ความรู้สำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อคนงานที่มีต่องานในหน้าที่ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ
ระเบียบ ขอบบังคับ และกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับแรงงานที่สำคัญ และมีผลต่อคนงานทั้งโดยตรง
และโดยทางอ้อม ฯลฯ การศึกษาอบรมดังกล่าวอาจกระทำได้โดยนายจ้าง เป็นผู้กำหนดระยะเวลา
เวลาในการศึกษาเพิ่มเติมให้กับคนงานของตนเอง หรือรัฐกำหนดโดยออกเป็นกฎหมายให้นายจ้าง
ต้องปฏิบัติตาม แต่ทั้งนี้ไม่ควรจะเบียดบังเวลาในการพักผ่อนหรือวันหยุดของคนงานเป็นอันขาด
สำหรับผู้ฝึกสอนอบรม อาจจะใช้ผู้อำนวยการหรือนักวิชาการของโรงงานเอง หรือขอความร่วมมือ
จากหน่วยงานทางวิชาการและกรมแรงงานก็ได้ การศึกษาอบรมเพิ่มเติมนี้ จะช่วยให้ลูกจ้างคน
งานเกิดความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบที่มีต่อโรงงานและต่อส่วนรวม รู้ถึงระเบียบกฎ กติกาข้อบังคับ
ต่าง ๆ ที่พึงกระทำได้ภายในขอบเขตของกฎหมาย ช่วยให้การนัดหยุดงานดำเนินไปอย่างถูกต้อง
ตามขั้นตอนและมีระบบ มีข้อสงสัยให้กฎหมายอยู่เห็นกฎหมายเช่นที่เป็นมาแล้ว นอกจากการให้การ
ศึกษาอบรมเพิ่มเติมแก่ลูกจ้างคนงานดังกล่าวแล้ว เจาหน้าที่ในระดับบริหารและนายจ้างของ
สถานประกอบการ ก็ควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติมเช่นเดียวกัน เพื่อให้รู้ถึงสภาพของงานโดย
ทั่วไป เปรียบเทียบสภาพของคนงานและการจ้างงานของตนกับสถานประกอบการอื่น ๆ ศึกษาถึง
กฎหมาย ประดาศต่าง ๆ ของทางราชการที่ทำการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแรงงาน เพื่อนำมาแก้ไขใช้
กับหน่วยงานของตน ประการสำคัญที่สุดคือ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้องและตรงกันกับลูกจ้าง
เป็นการช่วยสร้างความเข้าใจและลดช่องว่างระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง ช่วยในการแก้ปัญหา

แรงงานเกี่ยวกับความไม่พอใจการบริหารงานของนายจ้างใด เป็นอย่างใดวิธีหนึ่ง

๒.๓ การขยายหน่วยงานและเพิ่มเจ้าหน้าที่

จากวิกฤตการณ์แรงงานที่ผ่านมา มูลเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการนัดหยุดงานได้แก่การมีเจ้าหน้าที่น้อย ไม่สามารถควบคุมตรวจตราสถานประกอบการใดทั่วถึง จึงทำให้สถานประกอบการต่าง ๆ หลีกเลียงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานกันมาก เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องมี การเพิ่มเจ้าหน้าที่ใหม่จำนวนสมควรคู่กับสถานประกอบการ ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยกรมแรงงาน จะต้องกำหนดคนโยบาย เพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยพิจารณาจากสถิติแรงงานที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี และจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่และที่กำลังจะเพิ่มขึ้น สำหรับในด้านบริการแรงงานควรจะมีการจัดตั้งสำนักจัดหางานเพิ่มขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะจังหวัดที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น สำหรับในด้านการคุ้มครองแรงงานและแรงงานสัมพันธ์ ควรจะมีการจัดตั้งสำนักงานแรงงานเพิ่มขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะจังหวัดที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่มากเช่นเดียวกัน

การขยายหน่วยงานและเจ้าหน้าที่แรงงาน เป็นสิ่งจำเป็น เพราะปัจจุบันปัญหาแรงงาน โดยเฉพาะปัญหาการนัดหยุดงานก่อให้เกิดความวุ่นวายและความยุ่งยากในการบริหารงานของรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง รัฐจึงควรจะให้ความสนใจและรีบดำเนินการตามที่กล่าวแล้วโดยเร่งด่วน สำหรับในระยะต่อไป ควรจะได้มีการวางแผนที่จะขยายกรมแรงงานออกเป็นทบวงหรือกระทรวงแรงงาน เพื่อจะได้มีการดำเนินงานในลักษณะที่เป็นอิสระและกว้างขวาง สามารถติดตามดูแลโรงงานและสถานประกอบการต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง และเมื่อเกิดกรณีพิพาทหรือการนัดหยุดงานกับเจ้าหน้าที่ที่จะออกไปช่วยพิจารณาแก้ไขระงับข้อพิพาทได้ทันเวลาที่ ช่วยเหลือเหตุการณ์ไม่ลุกลามต่อไป สำหรับในด้านการจัดหางาน ก็จะสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๒.๔ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์การของกรรมกร

กรรมกรไทยโดยทั่วไป ส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับองค์การกรรมกร และยังเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์การกรรมกรน้อยมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการที่องค์

การกรรมากรไคยุมเล็กาตอโนปคังแตตมัยรัฐบาลจอมพลสฤกษั ษนะรัชต์ ประกาศเล็กาฏหมาย
 แรงงานในปี ๒๕๐๑ ทำให้องค์การกรรมากรขาตความตอเนอง และขาตคมีความรู้และประสพ
 การณที่คะคำเนนการกอดัง แมว้าหลังจากประกาศใช้ค้ำสั้งคณะปฏิวัติณบที่ ๑๐๓ รัฐบาลจะอนุญาต
 ให้มีการจัดตั้งสมาคมกรรมากรขึ้นไคก็ตาม แต่การขออนุญาตกอดังสมาคมมีระเบียบกฎเกณธและขอ
 จำคักมาก ประกอบกับตัวกรรมากรเองก็มองไมเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม และเสี่ยกายเงิน
 คาสมาชิกในการเข้าร่วมในสมาคม ฉะนั้นการรวมตัวกันของกรรมากรจึงไมก้าวหน้าไปเท่าที่ควร

การรวมกลุ่มกันกอดัง เป็นองค์การของกรรมากร เป็นสิ่งจำเป็น เพราะ เป็นวิธีการที่สำคัญ
 วิธีหนึ่ง ในการที่จะรวมพลังของกรรมากรไคอย่างแท้จริง สามารถที่จะใช้เป็นอำนาจในการตอรอง
 เพื่อผลประโยชน์ของกรรมากรเองไค แต่ทั้งนี้กรรมากรจะตองมีความรู้ความเข้าใจในการกอดังการ
 รวมกลุ่มและค้ำเนนงานคัวตัวของตัวเอง ศึกษาให้เข้าใจถึงปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหาคัวตัว
 เองไคยประสานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อขอค้ำแนะนำและรวมบริกษาหรือในปัญหาตาง ๆ ที่
 เกิดขึ้น รัฐบาลอาจจะให้การสนับสนุนไคไคโดยการให้เสรีในการรวมตัวกันของกรรมากรกลุ่มตางๆ
 ซึ่งอาจจะทำไคในรูปสมาคมลูกจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงานและสภาคงาน ฯลฯ
 สำหรับในระยะต้นของการกอดังรัฐอาจจะ เข้าไปมีส่วนในการช่วยเหลือกกลุ่มกรรมากรไคไคโดยการ
 สนับสนุนให้มีการกอดัง ชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญในการกอดังกลุ่มและการใช้ประโยชน์จากกลุ่ม
 ไคอย่าง เต็มที่ ให้การศึกษาอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการค้ำเนนงานขององค์การ ให้เป็นไปตาม
 หลักการที่ถูกตอง ส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปเป็นที่บริกษาเพื่อคอยช่วยเหลือกให้ค้ำแนะนำในระยะต้น
 จนกว่ากรรมากรจะสามารถเข้าใจงานและปัญหา สามารถค้ำเนนการตอไปคัวตนเองไค

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งทีก่อให้เกิตการนค้คหุคงาน ไคแกการขาตองค้การกรรมากร
 และผู้นำกรรมากรที่มีประสิทธิภาพ สมาคมและสหภาพกรรมากร จึงตองหันไปพึ่ง นิสิตนักศีกษา เช่นที่
 เป็นมาแล้ว เพื่อเป็นการแก้ปัญหาคังกล่าว รัฐบาลจะตองวางแผนที่จะให้การศึกษาแกผู้นำกรรมากร
 ให้มีความรู้สำนึกในทางการเมือง เพื่อให้สามารถกระทำหน้าที่และบทบาทผู้นำกลุ่มกรรมากรใน
 ระบอบประชาธิปไตยไคอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ปัญหาแรงงานเลวร้ายลงไป
 กว่าที่เป็นอยู่ อันเนื่องมาจากการมีปัญหาคการเมือง เข้าไปสอคแทรก สำหรับในการวางแผน

น่าจะได้มีการพิจารณาคั้งนี้

๒.๔.๑ จะต้องให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในทุกระยะ ไม่ว่า
แรงงานจะขยายเพิ่มมากขึ้นเท่าใด รัฐบาลจะต้องวางแผนพัฒนาผู้นำกรรมกรไว้ในทุกระยะ และ
สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์การกรรมกรในทุกระยะอย่างค่อยเป็นค่อยไปด้วย

๒.๔.๒ ระบบแรงงานของกรรมกร จะต้องได้รับการพัฒนาเป็นขั้น ๆ นับตั้งแต่สมาคม
กรรมกร สหภาพแรงงาน สหพันธ์กรรมกรและสภาแรงงาน และจะต้องให้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะ
ที่ลดหลั่นกันขึ้นไปตามลำดับ โดยรัฐบาลจะต้องมีความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาลาด้านนี้

๒.๔.๓ กรมแรงงานและเจ้าหน้าที่แรงงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ไกล่เกลี่ย
ในการพิพาทแรงงาน จะต้องเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาแรงงานโดยตรง มีความ
เป็นกลาง และเห็นอกเห็นใจกรรมกร ไม่มีอคติ ก็จะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมมาเพื่อการ
แรงงานโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะต่าง ๆ นี้ ถ้าได้นำไปพิจารณาร่วมในการแก้ไขปัญหาลาด้านนี้ โดยเฉพาะ
เกี่ยวกับการนัดหยุดงาน เชื่อว่าอาจจะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับการนัดหยุดงานลงได้อย่างตามสมควร.